

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer 'Atsmot Yosef

Ibn Ezra, Joseph ben Isaac

קחצי נב פסוי, ארזע נבא

Nidpas ... poh Śaloniḳi, 361 [1600/1601]

ו הכלה

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11767](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11767)

עצמות יוסף

שטור סי' כ' נראה שלח כתב ואקדש אתי לך אל
שכבי כ"ט נר שהזכירו כלשון הגמרא א' כמדבריו
אין הכרח באופן שראוי לחוש להחמיר בדעת ה'
הרא' נד וגם הרש"א לא הסכים להתיר:
והיכא
דכתנה היא ואמרה הוא ואינו
אדם חשוב לרוב המפרשי' אינה
מקודשת כלל ולדעת בעל הלכות גדולות הויא
ספקא ומדבריו הרשב"א בסיומן הנו' נראה שראוי
להחמיר:

הלכה ו

אמר שמואל בקידושין נתן לה כסף וכו'
פרשי' משום דבעי למימר סיפא
בגירושין נתן וכו' נקט כי האי לישאל וכו' פירוט
דלא היה ליה לשמואל למנקט נתן לה כסף או
טוב כסף אלא היה ליה למימר אמר לה הרי את
מקודשת וכו' ודוקא תנא דכריית דאתא לפרש כינר
בכסף כיחא דנקט הכי אבל לשמואל לא יוחא ופי'
ז' משום דבעי למימר סיפא בגירושין וכו' :

ויש

לדקדק דבגירושין גמול למה ליה למי'
נתן ולא היה לו לו אלא אמר לה הרי
את מגורשת וכו' ונר' דלישאל דגרשין הכי שייך לו'
נתן ואמר אבל בגירושין אי משום ריהט דלישאל'
נקט נתן לא היה ליה למנקט בכסף וכטוב כסף
בכר דאתא לשמועין כסף דמתני' א"ל שייך
נתינה טפי בגירושין מבקדושין דכלא נתינה אינה
מגורשת ויש נד בקידושין בגוונ' טובא דכלא
נתינה לה מקודשת:

בעמא

דנויר עובר לפני וכו' אין לדקד'
בימא דמלתא דשמואל דקאמר
דהויא מקודשת איירי בשדכה דהא אפילו בשדכה
לא מהני לשתיה מקודש ודאית אלא בכפק לדעת
הרב מוהר"ן לכ כווקומות מספריו ונתבאר עוד
בענין פסק הלכה כפ' ד: ובדברי התוספות
ג"ל דים חילוק בין המקשה והמתרץ שדעת העקש'
היה דמיו לאהא דמשמעוהו אהא דנויר ובשתירץ
הכ"ע דאמר לי פירוטו דאינכ ידום כלל לשון הר"ן
ולא דמיו למודרני' ממש דנדריס ואחר שכתבתי זה
דאיתי תשובו הר"ב כל דפסו מחדש האריך לבאר
זה והם דברים פשוטים:

ובעיקרא

דהאי מלתא לענין פסק
הלכה יש ארוכות דברים
דכרי המפרשים ופירושים משונים בקונוא שהתו'
בקונויא כתבו דאליכא דשמואל ידים שאינ מוכיחות
בגיטין הויין ידים דאין אר' עשוי לגרש אשת חכירו
אבל בקידושין דוקא לא הויין ידים ומוקי מתניתין

כרבי יאודה ואיהו ס' ברבנן וכליג עליה דר'א
דס"ל דלא הויין ידים ואפילו הכי ס' דנגט אריב
הך סברא דאדם עשוי וכו' והר"ן ז"ל כנדריס כתב
ז"ל ואיכא למידק מדאמרינן כפרק כל הגט גבי
מתניתין דהכותב טפסי גיטין גריץ שיניח מקום
האיש והאשה אמר שמואל ונריך שיניח מקום הרי
את מותרת לכל אדם ואילו ורן לא קאמר אלמא ל'
לשמואל לא בעי' ורן וי"ל דדילמא שמואל ס"ל דאפי'
למאן דאמר ידים שאינם מוכיחות לא הויין ידים
בגיטין לא גריץ ורן דכלאו ורן הוי מוכיח דאין
אדם עשוי לגרש אשת חכירו כדאמרינן לקמן
בשמעת' עכ"ל ולטובו כפי הנראה לא בא בדקדוק
דהא עה שגריץ שלא יהא נרא' כמגרש אשת חכירו
לא הוי מלשון ורן אלא שלשון מוכיח הכתוב כגט'
אבל ורן הו"ר ש"ל יהא נראה שמגרשה כדכריס
והובא כהדיא פרק המגרש ע"ס:

וערין

גריץ ביאור לדברי הר"ן אמאי
אוקמו שמואל מתניתין כרבי
יהודה לוקמי אפילו כרבנן כיון דס"ל דאף על גב
דבעלמ' ידים שאינם מוכיחות לא הויין ידים דוקא
בגט הויין ידים מטעמא דאין אדם עשוי וכו' :

ולרביא

דקאמר בגמרא התם אכא דאמרי
אפילו פרבנן משום דאין אר' עשוי
לגרש וכו' נהי דתירץ יפה למינאי אבל ורן דלרבנן
לא אינטריך מאייה טעם הוא דהא מהתם גמול
איכא הוכחא דלרבנן הויין ידים: ושמואל כיון
דבשטר קמגרש לה איכא הוכחא דלאו כדכריס
קמגרש לה ובפירושי' לא ה' בהלכו קידושין אבאר
עיקר טעמו של הר"ן כפ' ד: והא דקאמר
בגמרא לישני' בתראי קמ"ן המ"ל לדעת הר"ן דלא
בעינן מינאי דלישני קמאי קא משמע לך בגירושין
אלא משום דבעי' למי' דקמ"ן אף בקידושין משום
דהוי רישא דכרייתא וק"ל:

ולמרנו

מכל מה שכתב הר"ן ז"ל כנדרי'
ולכתי מתניתין כרבי יהוד' משום דס"ל הכי וכן הוא
דעת ר"ת והר"א ז"ל בכלל ליה הכיח המחלוקת
בארובה ובפירושו למסקת נדריס הסכים לומר ד
דשמואל ס"ל דלא הויין ידים אלא דמלשון שכת' הפא'
בפרקין נראה שהסכים לדברי התוספות כתוספת
דכריס ז"ע לדעתי אס' כפידור דכריס ואס' מנר' ה'
פלשון הארבותי כה' קידושין כפ' ד: ומכל מקום
העלה הר"א דק"ל כרבא דידים שאינם מוכיחות
לא הויין ידים ולפי' בקידושין כל שלא אמר לי איכ'
מקדשת לדעת גדולי המפרשי' ז"ל:

ואם

כאנו להחמיר בענין קידושין איכא
דלא אמר לי יש מקום לחוש ולהחמיר

זכתי

לשמי דהרני אישך וכו' זש מפר
שכתבו דאס היה מדבר עמה על
עסקי קדושה דהיו ספק מקודשת וימ דמקודשת
ודאי דלא ברע מהיבא דבתן לה כשתיקה כדלקמן
וימ דלא הויה מקודשת כלל והוא דעת הר"ש
ודעות חלו הכיאים רכיונו ירוחס זל וכיון שיש
מחלוקת המפרשים ראוי לחוש ולהחמור:
למחמה מהר הגדול מוהר"ן לב זלחה
אשר כל רז לא חביב ליה איך כתב
במפרו ח"א דף כ"ז וזל ועיה חוינא כפאי סהדותא
דעתיא אחר יתו שאמר העד אי לי דיוו או ל חביליו
אי לי דישו פאל לא כפאש קי איז נו אינעו דיוו ומאן
לימא לן שלא אמר הרני אישך הרני בעליך וכו'
וכתבו כל הסופקי דאכילו במדבר עמה על עסקי
קדושה לא הויה חבילו ספק קידושין והעמוד אשה
פחוקת פניה כיון שלא אמר לשון קדושין דמהני
עב"ל ואיך כתב בפשיטות מלדעת כל הסופקים א'
אשי ספק קידושי לא היו ועס מהסכמתו של הר"ש
בך הי לא היה ליה למסתם כיון שיש לטעי כדבריו
שאין לחוש כלל וז' וגם על החקירה הזאת בתם
בפס ההוא זל ועל מה שכתבתי שיש להקל בעדות
הראשון משום שלא הבין דבריה וכו' ואפשר שאמר
הרני אישך וכו' דכלל כי האי גונא אפילו היו מ'
מדברים בעסקי קידושין לא הויה קידושין כלל
ועמיה אשה כחוקת גס כזו יס לחוש ולהחמור וכו'
דאי לכו מהבכף להקל ולומר שמא אמר לישי דלא
מהני כלל היו ע"כ כד' חלל הרב הדדין ברור ד'
דאינה מקודשת כלל וכבר כתבתי שהדבר בספק

ולענין

לקושי תיבד
הלכה הויה ספק מקודשת עס
מהר"ם כתב דהויה זדאי ע'
מקודשת והר"ן תשה על דבריו ובעור ח"ה כתבתי
עסם נכון לדעת הר"ן זל וכי תדעו הנכון הוא לומר
דהויה ספק מקודשת:
הנך ליטמי כ"ע לענין ספק הלכה
איך נרון כה: והנה בליטמי
קמאי דהויה זדאי מקודשת נראה מדבריו הר"ן זל
דוקא דהיה מרבר עמה על עסקי קדושה סכך
כתב זל ובאיך לטמות אחריו הלעיל דאכפיש לן
דמהני כיון לקוחתי קמויה לי ואנהו אחריתי דוקא
במדבר עמה על עסקי קידושין דידעה מאי
קאמר לה איך דאמרה לשם קדושין קבילתינהו הוא
לאו הכי לא שאין האשה מתקדשת אלא לדעתה
עב"ל והר"ש זל חולק בדבר:

ומצאתי

כתוב בשם הרב מהר"ר שמש
הלוי זלחה בהשגות שהסיב
על מוהר"ר שכנא טרנס לפרט פטט חדש בטמועה
ו ברקדוק שדקדק בלשון הגמרא באו הביע דאמר
לה כהני ליטמי עכ"ל ותימא מה שייך לומר כאן
הביע הא זדאי וכדור דלא בינו הבעיא אלא אהני
ליטמי וכו' וכתב עליו מהר"ן זל המורה לא ראה ב'
בהלכה זו אלא פי הר"ן שפירש במאי עסקינן כלל
כהני ליטמי דמוכעיא לן אי הווי קדושין או לא והוא
פי' ה' בעל העשור זל ולפי פי זה קצה מאי הכא
במאי עסקינן פשיטא דכהבי עסקי כהני שילינן
במאי אי שאלין מדבר וכו' וכבר נשמר הר"ן זל מזה
והכליעה כנעמוות כמו שגד בפירושו כלל אסנת
דלישנא היא ולא דוקא אבל אנחנו שם בידנו פי
אחר דכי שילינן במאי עסקינן אכלהו ליטמי קפי
אפי' בהרי את לקוחתי וקוחתי דהו ליטמי מעלי
דאי לא ידע מאי קאמר ולא היו עסקין בענין א'
אינה מקודשת כלל והר"ש זל הויה פירוש זה
כשם רש"י זל אף על פי שאין נראה בן מהפירושים
שבידנו מ"מ חוי מאן גברא רבה קמאסיד עלי ולפי
פירוש זה כי משני לעולם במדבר עמה וכו' צריך
לפרש דכהנך ליטמי דאיכעיא לן הוא דאיכא ל'
לספיקי אי לקידושין קאמר או למלכה קאמר ד'
דאיכא למימר דגלי דעתיה שאינו ספק לקדשה
אבל לקוחתי וקדשה לי נהי דלא ידעה מאי קאמ'
לא גלי דעתיה שאינו ספק לקדשה וכיון שהיה
מדבר עמה על עסקי קידושין ידעה אבל אם לא
היה מדבר לא הויה ידעה: והשתא דאמית להכי
לפירוש הר"ן זל כמו יתייבב שהתלמן נשמר מפירו'
הר"ש זל שלא תכרס דבלק חתי ווק קתי כמו דלא
ידעה מאי קאמר אינה מקודשת אלא אם היה מ'
מדבר עמה דלא אמר הכי אלא כלישניה דמכעיא

הלכה זו דף ו

הנה
רבנן הרי את אשתי וכו' איכעיא להו
הרובתי מהו וכו' שכל הויה שפחה
וכי והשתא כ"ל דקרא חייני כחניה שפחה וחניה
בת חרין אבל לפי מהבכף דמסיק דדוקא ביהו'
פ"ל שפחה כנעמית הסתוב מדבר וקשה
דאס בן מאי פריך ויהודה ועוד לקרא דכיון דהוי
פלוגתא דתנאי נימא דמיהודה מייתי ראיה דהלכ'
כמד רבנניה בת חרין הכתוב מדבר דכיון ד
דכיהודה קורין לשפחה חרובה אי לאודק"ל הכי
לא הויה להו למקרי לחרובה חרופה ואת דוה ח"א
דאכתי תקשי לך ויהודה הויה רובא דעלמא ח"כ
אמאי לא פריך תלמודא דך קושיא
וראיתי
כתוב בתוספי הר"ש זל יהוד'
ועוד לקרא אם היתה הראיה
טובה לא היה תמה על שהביאה אחר הפסוק א'
לפי שאינה ראיה ברקאמ' ויהודה הויה רובא
דעלמא עכ"ל ב' דף אכער כדבריו זל עלה פרוכה

ד בין הו
אמר הו
קודשת
עס להחמ
דלדה הא
מקדש ולא
כתמו
יע מהו
אחמה
מיה דלן
דמיס
סין והרכ
רה פנים
נט עכ
דושין
קל כה
ז והרלן
דיהס לא
ך קנה
קדו נכון
נ בעי
ס אמר כן
אזי אבל
ס אנאמי
זיח ס
לדבריה
ז הסכים
שמעו פי
שאין כח
עס זל
ו תקחו
ששתיה
ורת כ
קידושין
כי וכל
קדושה
כס קד
ס מואת
ה וקהנה
ז מכיאי
דלעורה
שכ אחי
דנמ ועס
א הדבר
במחוק
וכהני